

Opinia Komitetu Regionów „Mobilna młodzież”

(2011/C 104/06)

KOMITET REGIONÓW

- Z zadowoleniem przyjmuje projekt przewodni Komisji Europejskiej „Mobilna młodzież”, który stanowi ambitne ramy strategiczne mające na celu poprawę mobilności, kształcenia i integracji zawodowej młodych Europejczyków. Po raz pierwszy Komisja Europejska opracowała ramy działania dla młodzieży, łącząc wymiar edukacyjny z zatrudnieniem.
- Stwierdza, że kształcenie powinno być kluczowym elementem mobilności młodych ludzi.
- Podkreśla ścisły związek między słabymi wynikami w szkole a trudnymi warunkami społeczno-gospodarczymi, które decydują o liczbie młodych ludzi pozostających bez zatrudnienia i nieuczestniczących w kształceniu czy szkoleniu. Przerwanie tego błędnego koła jest wyzwaniem dla władz lokalnych i regionalnych w całej Europie i należy je postrzegać jako pierwszoplanowy cel tej inicjatywy.
- Popiera elastyczne wykorzystanie Europejskiego Funduszu Społecznego przez państwa członkowskie i samorządy terytorialne w celu udzielenia pomocy młodym ludziom, zwłaszcza w ramach realizacji celów strategii „Europa 2020”.
- Przy okazji dokonywania oceny wszystkich programów dotyczących mobilności edukacyjnej, której wynikiem będzie sporządzenie wniosków ustawodawczych w 2011 r. i nowych ram finansowych na okres po 2013 r., konieczne jest – jak stwierdza się w opinii Komitetu w sprawie zielonej księgi „Promowanie mobilności edukacyjnej młodych ludzi” – uwzględnienie kluczowego wkładu władz lokalnych i regionalnych w propagowanie mobilności edukacyjnej młodzieży.

Sprawozdawca:	Marc SCHAEFER (LU/PSE), członek rady miasta Vianden
Dokument źródłowy:	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Mobilna młodzież” (Inicjatywa na rzecz uwolnienia potencjału młodzieży ku inteligentnemu, trwałemu i sprzyjającemu włączeniu społecznemu wzrostowi gospodarczemu w Unii Europejskiej)
	COM(2010) 477 wersja ostateczna

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Z zadowoleniem przyjmuje projekt przewodni Komisji Europejskiej „Mobilna młodzież”, który stanowi ambitne ramy strategiczne mające na celu poprawę mobilności, kształcenia i integracji zawodowej młodych Europejczyków. Po raz pierwszy Komisja Europejska opracowała ramy działania dla młodzieży, łącząc wymiar edukacyjny z zatrudnieniem.

2. Całkowicie popiera cel pogłębienia wiedzy, kompetencji i doświadczenia młodzieży, tak by mogła ona z łatwością wejść na rynek pracy i jak najlepiej wykorzystać swój potencjał, co pozwoli osiągnąć cele strategii „Europa 2020”. Wskazuje jednocześnie, że kształcenie nie ogranicza się do poprawy zdolności do zatrudnienia, lecz musi mieć ogólniejszy cel, którym jest rozwój całej osobowości.

3. Ubolewa, że rola władz lokalnych i regionalnych w opracowywaniu i wdrażaniu środków umożliwiających promowanie mobilności nie została wystarczająco uwzględniona przez Komisję, chociaż wzięwszy pod uwagę zbliżenie tych władz do obywateli, mogą one najsprawniej ułatwiać korzystanie z mobilności. Ubolewa także, że nie uwzględniono roli tych władz w opracowywaniu i rozwoju programów skierowanych do ludzi młodych, biorąc pod uwagę fakt, że administracje lokalne i regionalne są najlepiej zorientowane w realiach dotyczących młodzieży i w jej sytuacji z racji swoich bliskich związków z tą grupą.

4. Przypomina, że środki zapowiedziane w ramach inicjatywy powinny być dostępne dla jak największej liczby młodych ludzi, niezależnie od przebiegu ich życia, ich sytuacji ekonomicznej czy też geograficznego usytuowania regionu, z którego pochodzą, zważywszy, że niektórzy młodzi, na przykład pochodzący z regionów najbardziej oddalonych lub wysp, nie mają takich samych możliwości mobilności, jak ludzie młodzi mieszkający na kontynencie. Podkreśla jednak, że służy to wyłącznie stworzeniu możliwości mobilności i pozostawia młodym ludziom wolność wyboru w tej dziedzinie.

5. Przypomina, że ścieżka kształcenia powinna umożliwiać młodym ludziom zdobywanie, rozwijanie i odświeżanie umiejętności niezbędnych do wykonywania danego zawodu, a także wiedzy, która umożliwi im przyjęcie aktywnej postawy obywatelskiej. Podkreśla również, że propagowanie kreatywności i potencjału innowacji młodych ludzi, a także tworzenie prze-

strzeni do ich rozwoju intelektualnego i społecznego jest głównym zadaniem wszystkich instytucji kształcenia. Wszystkie te obszary są kluczowym czynnikiem emancypacji osobistej i integracji społecznej młodzieży, co wymaga także podjęcia działań umożliwiających młodzieży godzenie kształcenia, wyższych studiów lub pracy z życiem rodzinnym.

6. Odnotowuje, że zwłaszcza w obecnej sytuacji gospodarczej należy zachęcać młodych ludzi do uzupełniania wykształcenia lub do doskonalenia zawodowego, co zapewniłoby im umiejętności zwiększające szanse wejścia na rynek pracy.

7. Podkreśla znaczenie nabywania przez ludzi młodych przydatnych w życiu umiejętności rozwijanych w ramach „edukacji pozaformalnej” wspieranej przez obecny program „Mobilna młodzież” i wnosi o jego kontynuację po 2013 r., zważywszy, że owe umiejętności uzupełniają kształcenie akademickie i są kluczowe dla zwiększania mobilności i szans zatrudnienia ludzi młodych.

8. Przypomina swe zaangażowanie na rzecz mobilności – zarówno edukacyjnej, jak i zawodowej – jako istotnego czynnika rozwoju zawodowego i osobistego, który umożliwia umocnienie tożsamości europejskiej, przyczyniając się jednocześnie do spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej UE.

9. Apeluje, by programy edukacyjne propagujące mobilność zostały przedłużone poza 2013 r., i zwraca się do Komisji, Rady i Parlamentu Europejskiego, by przewidziały zwiększenie budżetu w celu przygotowania przyszłych programów ramowych.

10. Podkreśla, że cele projektu „Mobilna młodzież” mogą zostać zrealizowane wyłącznie we współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi, a także innymi podmiotami pracującymi na rzecz młodzieży.

Inicjatywy związane z mobilnością

11. Stwierdza, że kształcenie powinno być kluczowym elementem mobilności młodych ludzi. Dlatego też Komisja Europejska powinna zaplanować działania wspierające z poszanowaniem podziału kompetencji ustalonego w traktatach, by zapewnić dostęp do informacji na temat możliwości związanych z mobilnością, podnieść jakość kształcenia i objąć skuteczną ochroną prawo dostępu do powszechnej edukacji. Powinna również wspierać kwestie związane z mobilnością, takie jak wymiany uczniów szkół średnich, tworzenie sieci kontaktów między podmiotami zajmującymi się mobilnością studentów i młodzieży itp.

12. Przypomina, że największą barierą w zakresie mobilności napotyka ta młodzież, która nie studiuje na uczelni wyższej i pochodzi ze środowisk społecznych znajdujących się w najbardziej niekorzystnym położeniu i która nie ma równego dostępu do mobilności z powodu geograficznego usytuowania swego rodzinnego regionu. Przypomina, że UE powinna zagwarantować dostęp do wspomnianych programów na równych warunkach wszystkim młodym ludziom i w tym celu zaleca wspieranie regionów o szczególnych cechach geograficznych, takich jak regiony najbardziej oddalone lub wyspy, na których rozwój wspomnianych polityk w zakresie mobilności jest poważnie utrudniony z racji ich oddalenia i odizolowania geograficznego od kontynentu. Z myślą o tej młodzieży trzeba podejmować zatem konkretne dobrowolne środki, tak by również ona mogła w pełni korzystać z europejskich programów mobilności. Dotyczy to zwłaszcza działań komunikacyjnych dostosowanych do różnych odbiorców, a także odpowiedniego wsparcia finansowego, tak by środki finansowe nie były już przeszkodą w mobilności.

13. Jak przypomniano w opinii Komitetu Regionów w sprawie zielonej księgi „Promowanie mobilności edukacyjnej młodych ludzi”⁽¹⁾, należy podkreślić istotny wkład samorządów lokalnych i regionalnych w rozwój mobilności edukacyjnej. Dotyczy to szczególnie informowania, doradztwa i podnoszenia świadomości, a także w większości przypadków środków na rzecz zapewniania jakości i finansowania.

14. Zwraca uwagę, że często to właśnie małe projekty w zakresie mobilności mają decydujące skutki i przyczyniają się do wzmocnienia europejskiego sposobu myślenia, aktywnego obywatelstwa i demokracji.

15. Popiera ambitny cel Komisji Europejskiej, by lepiej informować młodych obywateli, zwłaszcza jeżeli chodzi o uproszczone procedury koordynacji zabezpieczenia społecznego, które powinny uwzględniać nowe formy mobilności.

16. Podkreśla potrzebę uwzględnienia zakwaterowania dla studentów w ramach przyszłej generacji funduszy strukturalnych.

17. Podkreśla związek między dyskusją wynikającą z zielonej księgi Komisji Europejskiej w sprawie systemów emerytalnych⁽²⁾ a mobilnością młodych Europejczyków, w kontekście zwiększenia stabilności i adekwatności emerytur. Z tego punktu widzenia istotne jest, by młodzi pracownicy mieli dostęp do miejsc pracy i czasu pracy zapewniających im prawo do emerytury.

Polityka edukacyjna i polityka kształcenia uniwersyteckiego

18. Popiera cel wytyczony w strategii „Europa 2020”, zgodnie z którym odsetek ludzi młodych zdobywających wyższe wykształcenie powinien wynosić przynajmniej 40 %, lecz podkreśla, że wymaga to demokratyzacji w dostępie do

uczelni, które powinny być dostępne dla większej liczby młodych ludzi. Ponadto zarówno na szczeblu UE, jak i w państwach członkowskich należy dalej i w coraz szerszym zakresie wdrażać środki zapewniające lepsze dopasowanie umiejętności do stanowisk pracy, skupiając się zwłaszcza na współpracy w realizacji dwóch inicjatyw przewodnich „Mobilna młodzież” i „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”.

19. Stwierdza, że w związku z tym dywersyfikacja źródeł dochodów uczelni wyższych nie powinna się wiązać wyłącznie z ewentualnym wzrostem czesnego, który mógłby zagrozić tej demokracji.

20. Przyjmuje do wiadomości propozycję Komisji Europejskiej, by we współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym stworzyć europejski system pożyczek studenckich jako uzupełnienie programów w państwach członkowskich; podkreśla, że pożyczki te nie powinny przyczyniać się do komercjalizacji dostępu do mobilności.

21. Popiera pomysł Komisji Europejskiej, by stworzyć międzynarodowy system rankingowy dla uniwersytetów. Zastosowane kryteria powinny brać pod uwagę między innymi jakość nauczania, innowacje oraz wymiar lokalny, regionalny i międzynarodowy, a także równą reprezentację obu płci, różnorodność, pochodzenie społeczne i geograficzne studentów oraz ich poziom zadowolenia.

22. Popiera pomysł Komisji, by zaproponować młodym naukowcom atrakcyjne warunki zatrudnienia. W związku z tym konieczne jest stworzenie synergii między finansowaniem na szczeblu regionalnym i europejskim, tak by umożliwić pragmatycznym młodym ludziom finansowanie ich dyplomów.

23. Rozumie, że zdolność studentów do zatrudnienia powinna być jednym z celów kształcenia wyższego, lecz podkreśla, że ono samo powinno pobudzać kreatywność i potencjał innowacyjny studentów, a także przyczyniać się do ich rozwoju intelektualnego i społecznego.

Ułatwianie młodzieży wejścia na rynek pracy

24. Podkreśla ścisły związek między słabymi wynikami w szkole a trudnymi warunkami społeczno-gospodarczymi, które decydują o liczbie młodych ludzi pozostających bez zatrudnienia i nieuczestniczących w kształceniu czy szkoleniu. Przerwanie tego błędnego koła jest wyzwaniem dla władz lokalnych i regionalnych w całej Europie i należy je postrzegać jako pierwszoplanowy cel tej inicjatywy.

25. Popiera dążenie Komisji Europejskiej do zapewnienia wszystkim młodym ludziom odpowiedniego systemu ochrony socjalnej. Żadna młoda osoba, bez względu na swoją sytuację zawodową, nie powinna być pozbawiona zabezpieczenia społecznego.

⁽¹⁾ Opinia Komitetu Regionów w sprawie zielonej księgi „Promowanie mobilności edukacyjnej młodych ludzi”, CdR 246/2009.

⁽²⁾ Zielona księga na rzecz adekwatnych, stabilnych i bezpiecznych systemów emerytalnych w Europie, COM(2010) 365 wersja ostateczna.

26. Zaleca, by Komisja Europejska uruchomiła portal internetowy służący wymianie sprawdzonych rozwiązań na szczeblu lokalnym i regionalnym w dziedzinie integracji młodych ludzi na rynku pracy.

27. Stwierdza, że we współpracy z samorządami terytorialnymi, które mogą z największą łatwością zidentyfikować młodzież doświadczającą trudności oraz wdrożyć odpowiednie środki, Unia Europejska powinna systematycznie monitorować sytuację młodych ludzi, którzy nie pracują, nie studiują i nie uczestniczą w szkoleniu.

28. Popiera propozycję Komisji Europejskiej, by zachęcić państwa członkowskie do stworzenia „gwarancji dla młodzieży”, w ramach której w ciągu czterech miesięcy od opuszczenia szkoły na podstawie analizy sytuacji indywidualnej wszystkim młodym ludziom proponowano by pracę, szkolenie zawodowe lub kurs uniwersytecki.

29. Popiera opracowanie przez Komisję Europejską ram jakości dla staży, które mogą mieć decydujące znaczenie dla wejścia młodych ludzi na rynek pracy. Należy w miarę możliwości unikać staży bezpłatnych lub nienależycie wynagradzanych. Te ramy europejskie powinny przewidywać wynagrodzenie finansowe i ochronę socjalną, które umożliwiłyby integrację społeczną młodych stażystów. Powinny również uregulować prawa i obowiązki młodych stażystów oraz przedsiębiorstw, w których odbywają się staże.

30. Stwierdza, że Europejski Rok Wolontariatu 2011 będzie okazją do: (a) wykazania, wśród innych pozytywnych aspektów, wartości, jaką działalność wolontariacka niesie młodym ludziom jako środek służący rozwijaniu ich ścieżek kariery zawodowej; oraz (b) zajęcia się przeszkodami, które uniemożliwiają działalność wolontariacką, oraz potrzebą zapewnienia odpowiednich ram prawnych w celu ochrony praw i uprawnień wolontariuszy.

31. Wątpi w skuteczność projektu Komisji Europejskiej dotyczącego zawierania jednolitej umowy na czas nieokreślony i zwraca się o doprecyzowanie długości okresu próbnego oraz minimalnego wynagrodzenia dla ludzi młodych. Ten rodzaj umowy, której korzyści z punktu widzenia wejścia na rynek pracy ludzi młodych są wielce niepewne, może raczej zwiększyć niepewność rozpoczęcia przez nich życia zawodowego i stworzyć rozwarstwiony rynek pracy.

32. Popiera inicjatywę Komisji Europejskiej „Twoja pierwsza praca z EURES-em” jako projekt pilotażowy umożliwiający młodym ludziom znalezienie miejsca pracy w jednym z 27 państw członkowskich. Inicjatywa ta powinna połączyć stowarzyszenia zajmujące się integracją ludzi młodych i samorządy terytorialne.

33. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że utworzenie grupy ekspertów wysokiego szczebla ds. sprawności czytania należy do kluczowych działań. Grupa ta powinna skupiać ekspertów pochodzących ze szczebla lokalnego i regionalnego, którzy mogą wnieść swe doświadczenia z działań w terenie. Jak Komitet Regionów przypomina w swej opinii z inicjatywy

własnej w sprawie analfabetyzmu⁽³⁾, wymiana sprawdzonych rozwiązań na szczeblu europejskim ma kluczowe znaczenie, zwłaszcza wśród władz lokalnych i regionalnych, które opracowały strategię ograniczania tej plagi.

Wykorzystanie funduszy europejskich

34. Popiera elastyczne wykorzystanie Europejskiego Funduszu Społecznego przez państwa członkowskie i samorządy terytorialne w celu udzielenia pomocy młodym ludziom, zwłaszcza w ramach realizacji celów strategii „Europa 2020”. Należy zwiększyć potencjał tego funduszu i zadbać o szersze uświadomienie możliwości, jakie on oferuje. Należy również zachować w niezmienionej formie inne europejskie programy wsparcia (np. program uczenia się przez całe życie), niekoncentrujące się (przede wszystkim) na zdolności do zatrudnienia, tak by zrealizować cele wytyczone w ramach inicjatywy, gdyż kształcenie nie ogranicza się wyłącznie do poprawy zdolności do zatrudnienia.

35. Stwierdza, że istnieje wiele europejskich programów mających na celu propagowanie mobilności młodych ludzi (program „Uczenie się przez całe życie”, Erasmus Mundus, „Młodzież w działaniu”, „Europa dla obywateli”). Programy te mogą być również adresowane do nauczycieli, wychowawców i pracowników socjalnych, którzy są często motorem mobilności kształconej przez siebie młodzieży.

36. Przy okazji dokonywania oceny wszystkich programów dotyczących mobilności edukacyjnej, której wynikiem będzie sporządzenie wniosków ustawodawczych w 2011 r. i nowych ram finansowych na okres po 2013 r., konieczne jest – jak stwierdza się w opinii Komitetu w sprawie zielonej księgi „Promowanie mobilności edukacyjnej młodych ludzi” – uwzględnienie kluczowego wkładu władz lokalnych i regionalnych w propagowanie mobilności edukacyjnej młodzieży. W istocie często działają one jako pośrednicy w przepływie informacji i doradztwie, a także ułatwiają podnoszenie świadomości na temat możliwości związanych z mobilnością. Wnoszą również środki finansowe w tym zakresie. Trzeba ponadto ograniczyć formalności administracyjne związane z tymi programami.

Symboliczne inicjatywy w ramach omawianego programu działania i związanego z nim komunikatu

37. Popiera stworzenie karty „Mobilna młodzież”. Ten rodzaj symbolicznego działania może pomóc w popularyzacji całej inicjatywy i pogłębieniu poczucia przynależności do Unii Europejskiej. Karta ta musi jednak przynosić rzeczywiste korzyści i nie powinna być konkurencją dla istniejących już kart młodzieżowych, takich jak karty ISIC (International Student Identity Card) czy karty Europejskiego Stowarzyszenia Kart Młodzieżowych EYCA, które mogłyby służyć za podstawę przy opracowywaniu nowej karty. Z myślą o promowaniu mobilności młodzieży można się zastanowić nad wprowadzeniem znacznych zniżek na podróże i zakwaterowanie na terytorium Unii Europejskiej.

⁽³⁾ Opinia Komitetu Regionów „Zwalczanie analfabetyzmu funkcjonalnego – Opracowanie ambitnej europejskiej strategii przeciwdziałania wykluczeniu i wspierania rozwoju osobistego”, CdR 193/2009.

38. Podkreśla, że konieczne jest połączenie różnych istniejących już inicjatyw, takich jak Europass (CV w formacie europejskim), w ramach przyszłego „europejskiego paszportu umiejętności”. Rozproszenie inicjatyw jest bowiem sprzeczne z celem, jakim jest popularyzacja mobilności poprzez ułatwienie uznawania umiejętności między państwami członkowskimi.

Bruksela, 27 stycznia 2011 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Mercedes BRESSO
